

לשרוד את המהפכה

ד"ר ורה קפלן

(סמינר)

סמסטר א', תשע"ט

הקורס יתקיים ביום ד', בשעות 16:00-20:00, בניין גילמן, חדר 319א'.

שעת קבלה: יום א', 11:00-12:00 בניין גילמן, חדר 471; ניתן לקבוע פגישות במועד אחר בתיאום מראש, טל. 6408202 או 0544999217; דואר אלקטרוני: vera@post.tau.ac.il.

תיאור הקורס:

מה קורה כאשר מתרחשת מהפכה? כיצד משפיעים שינויים פוליטיים רדיקליים על חיי היום-יום של בני התקופה? מתי ואיך מתפרצת אלימות ברחובות? מה זה "צדק מהפכני"? כיצד אזרחים מהשורה, גברים ונשים, מגיבים לאירועים המהפכניים ובאילו אסטרטגיות של הישרדות הם יכולים לנקוט? שאלות אלו ואחרות אשר נוגעות בהיבטים חברתיים ואנתרופולוגיים של תופעת המהפכה יידונו במהלך הקורס בעיקר באמצעות החומרים ההיסטוריים הקשורים למהפכת 1917 ברוסיה. במסגרת הקורס ננסה להבין מה ההבדל בין ההווה המהפכנית בעיר, בכפר ובאזורי הספר הלאומיים של האימפריה הרוסית. בנוסף, ננסה להסביר כיצד התחיל גל ההגירה מרוסיה בעקבות המהפכה, ומה היו השלכותיו על המדינות שהפכו למוקדי ההגירה הרוסית בשנות העשרים של המאה ה-20. רשימת הקריאה של הקורס תכלול, בין היתר, קטעים מהיומנים ומהספרות של התקופה.

דרישות הקורס:

1. נוכחות, קריאה שוטפת של חומר הלימוד והשתתפות בדיונים בכיתה.
2. במהלך הקורס – כתיבת עבודת רפרט ופרזנטציה בעל פה בכיתה. בסוף הקורס יש להגיש את העבודה בכתב; מועד ההגשה - לפי דרישות החוג. סך העמודים הכתובים למילוי חובה זו לא יעלה על 15 עמודים.
3. לתלמידים המבקשים לכתוב עבודה סמינריונית – אורכה של עבודה זו לא יעלה על 30 עמודים; מועד ההגשה של העבודה הסמינריונית – לפי דרישות החוג.

מרכיבי הציון הסופי: 70% כתיבת עבודה, 30% השתתפות בכיתה (כולל פרזנטציה בעל פה).

אתר הקורס:

לקורס ישנו אתר במסגרת ה Moodle (<http://moodle.tau.ac.il>) בו מצויים חומרי קריאה והמלצות לניתוח מקורות וכתובת עבודות. הגישה אפשרית באמצעות סיסמת הכניסה האישית.

נושאים ורשימה לקריאה שוטפת:

1. מטרת הקורס והמושגים הבסיסיים

Keith Michael Baker and Dan Edelstein, "Introduction" in idem, eds., *Scripting Revolution: A Historical Approach to the Comparative Study of Revolutions* (Stanford University Press, 2015), 7-18.

Claudia Verhoeven, "Une Révolution Vraiment Scientifique": Russian Terrorism, the Escape from the European Orbit, and the Invention of a new Revolutionary Paradigm," in *Scripting Revolution*, 122-129.

Ian D. Thatcher, "Scripting the Russian Revolution," in *Scripting Revolution*, 130-138.

2. לצפות למהפכה

בוריס קולוניצקי, "דמותו של הצאר ודימויה של המונרכיה בזמן מלחמת העולם הראשונה", זמנים, גיליון 137 (2017), 24-31.

אינה שטקסר, "שתי תרבויות מהפכניות ברוסיה בראשית המאה העשרים", זמנים, גיליון 137 (2017), 44-56.

Charters Wynn, "Young Tomsy: The Making of a Working-Class Bolshevnik Leader," *Revolutionary Russia*, vol. 25, no. 2 (2012): 119-140.

3. לעשות את המהפכה

סמיון ליאנדרס, "נפילתו של המשטר הישן ברוסיה, פברואר-מרס 1917: ראיות ופרשנויות חדשות"; תעודות: מהפכת פברואר – עדויות, זמנים, (2017): 10-23.

V.I. Lenin, "The Tasks of the Proletariat in the Present Revolution [The April Theses]" in V.I. Lenin, *Collected Works*, (Moscow: Progress, 1964), vol. 24, 19-26.

S.A. Smith, "'Moral Economy' and Peasant Revolution in Russia: 1861-1917," *Revolutionary Russia*, vol. 24, no. 2 (2011): 143-171.

4. מה עלה בגורלה של צמרת המשטר הישן?

Order No. 1, March 14, 1917, in Frank Golder, ed., *Documents of Russian History, 1914-1917* (New York: The Century Co., 1927), 286-290.

Matthew Rendle, "The Symbolic Revolution: The Russian Nobility and February 1917," *Revolutionary Russia*, vol. 11, no. 1 (2005): 23-46.

Terence Emmons, ed., *Time of Troubles: The Diary of Iurii Vladimirovich Got'e, Moscow, July 8, 1917 to July 23, 1922* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1988), 27-95.

קריאת רשות:

דאגלס סמית', אנשי העבר: ימיה האחרונים של האצולה הרוסית (ירושלים: כתר, 2014)

5. כיצד נוצר המשטר החדש?

Peter Holquist, "What's so Revolutionary about the Russian Revolution? State Practices and the New-Style Politics, 1914–21," in David Hoffmann and Yanni Kotsonis, eds., *Russian Modernity: Politics, Knowledge, Practices* (Houndmills: Macmillan Press; New York: St. Martin's Press, 2000), 87-111.

Sarah Badcock, "Personal and Political Networks in 1917: Vladimir Zenzinov and Socialist Revolutionary Party," *Journal of Modern Russian History and Historiography*, no. 9 (2016): 133-157.

6. נשים ומהפכה

Barbara Alpern Engel, "A Gendered Revolution?" *Revolutionary Russia*, vol. 30, no. 2 (2017), 196-207.

Melissa K. Stockdale, "'My Death for the Motherland is Happiness': Women, Patriotism and Soldering in Russia's Great War, 1914-1917," *The American Historical Review*, Vol.109, no. 1, (February 2004): 78-116.

Sarah Badcock, "Women, Protest, and Revolution: Soldiers' Wives in Russia During 1917," *International Review of Social History*, vol. 49, no. 1 (April 2004): 47-70.

Adele Lindermeyr, "'The First Woman in Russia': Countess Sofia Panina and Women's Political Participation in the Revolutions of 1917," *Journal of Modern Russian History and Historiography*, no. 9 (2016): 158-181.

7. להיות מיעוט לאומי ברוסיה המהפכנית: המקרה היהודי

אולג בודניצקי, "יהודי רוסיה בתקופת מלחמת העולם הראשונה ומהפכה, 1914-1920", תולדות יהודי רוסיה, ממהפכת 1917 ועד נפילת ברית המועצות, קובץ בעריכתו של מיכאל בייזר (ירושלים: מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, 2015, עמ' 39-72

<https://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=98513518#59.9102.6.default>

מיכאל בייזר, יהודי לנינגרד, 1917-1939 (מרכז זלמן שזר, ירושלים: 2005), פרק ראשון, יהודי פטרוגרד בתקופת מהפכות 1917, עמ' 39-63.

<https://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=98513518#1.2791.6.default>

8. להיות מיעוט לאומי ברוסיה המהפכנית: המקרה האוקראיני

Mark von Hagen, "I love Russia, and/but I want Ukraine, or How a Russian General Became Hetman of the Ukrainian State, 1917-1918," *Journal of Ukrainian Studies*, vol. 29, no. 1-2 (Summer 2004): 115-148.

Christopher Gilley, "The Ukrainian Anti-Bolshevik Rising of Spring and Summer 1919: Intellectual History in a Space of Violence," *Revolutionary Russia*, 2014, vol. 27, no. 2, 109–131.

קריאת רשות:

מיכאל בולגאקוב, הגווארדיה הלבנה (תל אביב: עם עובד, תשס"ב 2002).

9. האלימות המהפכנית

Peter Holquist, "Violent Russia, Deadly Marxism? Russia in the Epoch of Violence, 1905-21," *Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History*, vol. 4, no. 3 (Summer 2003): 627-652.

Tsuyoshi Hasegawa, "Crime, Police, and Samosudy in Petrograd in the Russian Revolution and Sociological Theories of Anomie," *Journal of Modern Russian History and Historiography*, vol. 9 (2016): 275-296.

איגור נארסקי ויוליה חמלבסקאיה, "שכרון המהפכה: שוד מחסני האלכוהול בשנת 1917", זמנים, גיליון 137, (2017): 58-65.

מת'יו רנדל, "טריבונלים מהפכניים ותפקידו של "צדק מהפכני" במלחמת האזרחים ברוסיה", זמנים, גיליון 137, (2017): 66-77.

10. להימלט מהמהפכה

Marc Raeff, *Russia Abroad: A Cultural History of the Russian Emigration, 1919-1939* (New York & Oxford: Oxford University Press, 1990), 16-46.

טימור סאיטוב, "איסטנבול – קונסטנטינופול- צארגרד: הבירה הראשונה של הגלות הרוסית", זמנים, גיליון 137, (2017), עמ' 90-101.

Vladimir Nabokov, "The Man from the USSR" in *The Man from the USSR and Other Plays* (1984), 35-122.

ביבליוגרפיה:

מקורות ראשוניים:

Terence, Emmons, ed., *Time of Troubles: The Diary of Iurii Vladimirovich Got'e, Moscow, July 8, 1917 to July 23, 1922* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 1988), 27-95.

Order No. 1, March 14, 1917, in Frank Golder, ed., *Documents of Russian History, 1914-1917* (New York: The Century Co., 1927), 286-290.

Lenin, V.I., "The Tasks of the Proletariat in the Present Revolution [The April Theses]" in V.I. Lenin, *Collected Works*, (Moscow: Progress, 1964), vol. 24, 19-26.

Nabokov, Vladimir, "The Man from the USSR" in *The Man from the USSR and Other Plays* (1984), 35-122.

ליאנדרס, סמיון "נפילתו של המשטר הישן ברוסיה, פברואר-מרס 1917: ראיות ופרשנויות חדשות"; תעודות: מהפכת פברואר – עדויות, זמנים, (2017): 10-23.

מקורות משניים:

Badcock, Sarah, "Personal and Political Networks in 1917: Vladimir Zenzinov and Socialist Revolutionary Party," *Journal of Modern Russian History and Historiography*, no. 9 (2016): 133-157.

Badcock, Sarah, "Women, Protest, and Revolution: Soldiers' Wives in Russia During 1917," *International Review of Social History*, vol. 49, no. 1 (April 2004): 47-70.

Baker, Keith Michael and Dan Edelstein, eds., *Scripting Revolution: A Historical Approach to the Comparative Study of Revolutions* (Stanford University Press, 2015), 7-18, 122-129, 130-138.

Engel, Barbara Alpern, "A Gendered Revolution?" *Revolutionary Russia*, vol. 30, no. 2 (2017), 196-207.

Hagen, Mark von, "I love Russia, and/but I want Ukraine, or How a Russian General Became Hetman of the Ukrainian State, 1917-1918," *Journal of Ukrainian Studies*, vol. 29, no. 1-2 (Summer 2004): 115-148.

Hasegawa, Tsuyoshi, "Crime, Police, and Samosudy in Petrograd in the Russian Revolution and Sociological Theories of Anomie," *Journal of Modern Russian History and Historiography*, vol. 9 (2016): 275-296.

Holquist, Peter, "Violent Russia, Deadly Marxism? Russia in the Epoch of Violence, 1905-21," *Kritika: Explorations in Russian and Eurasian History*, vol. 4, no. 3 (Summer 2003): 627-652.

Holquist, Peter , "What's so Revolutionary about the Russian Revolution? State Practices and the New-Style Politics, 1914–21," in David Hoffmann and Yanni Kotsonis, eds., *Russian Modernity: Politics, Knowledge, Practices* (Houndmills: Macmillan Press; New York: St. Martin's Press, 2000), 87-111.

Gilley, Christopher, "The Ukrainian Anti-Bolshevik Rising of Spring and Summer 1919: Intellectual History in a Space of Violence," *Revolutionary Russia*, 2014, vol. 27, no. 2, 109–131.

Lindermeyer, Adele, " 'The First Woman in Russia': Countess Sofia Panina and Women's Political Participation in the Revolutions of 1917," *Journal of Modern Russian History and Historiography*, no. 9 (2016): 158-181.

Raeff, Marc, *Russia Abroad: A Cultural History of the Russian Emigration, 1919-1939* (New York & Oxford: Oxford University Press, 1990), 16-46.

Rendle, Matthew, "The Symbolic Revolution: The Russian Nobility and February 1917," *Revolutionary Russia*, vol. 11, no. 1 (2005): 23-46.

Smith, S.A., " 'Moral Economy' and Peasant Revolution in Russia: 1861-1917," *Revolutionary Russia*, vol. 24, no. 2 (2011): 143-171.

Stockdale, Melissa K., " 'My Death for the Motherland is Happiness': Women, Patriotism and Soldering in Russia's Great War, 1914-1917," *The American Historical Review*, Vol.109, no. 1, (February 2004): 78-116.

Wynn, Charters, "Young Tomsy: The Making of a Working-Class Bolshevik Leader," *Revolutionary Russia*, vol. 25, no. 2 (2012): 119-140.

בודניצקי אולג, "יהודי רוסיה בתקופת מלחמת העולם הראשונה ומהפכה, 1914-1920", תולדות יהודי רוסיה, ממהפכת 1917 ועד נפילת ברית המועצות, קובץ בעריכתו של מיכאל בייזר (ירושלים: מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, 2015, עמ' 39-72).

בייזר מיכאל, יהודי לנינגרד, 1917-1939 (מרכז זלמן שזר, ירושלים: 2005), פרק ראשון, יהודי פטרוגרד בתקופת מהפכות 1917, עמ' 39-63.

נארסקי, איגור ויוליה חמלבסקאיה, "שכרון המהפכה: שוד מחסני האלכוהול בשנת 1917", זמנים, גיליון 137, (2017): 58-65.

רנדל, מת'יו, "טריבונלים מהפכניים ותפקידו של "צדק מהפכני" במלחמת האזרחים ברוסיה", זמנים, גיליון 137, (2017): 66-77.

סאיטוב, טימור, "איסטנבול – קונסטנטינופול- צארגרד: הבירה הראשונה של הגלות הרוסית", זמנים, גיליון 137 (2017), עמ' 90-101.

קולוניצקי, בוריס, "דמותו של הצאר ודימויה של המונרכיה בזמן מלחמת העולם הראשונה", זמנים, גיליון 137 (2017), 24-31.

שטקסר, אינה, "שתי תרבויות מהפכניות ברוסיה בראשית המאה העשרים", זמנים, גיליון 137 (2017), 44-56.

ספרי עזר וספרי רשות:

The Modern Encyclopedia of Russian and Soviet History (Academic International Press, 1982 – 2000).

בולגאקוב, מיכאיל, הגווארדיה הלבנה (תל אביב: עם עובד, תשס"ב 2002).

סמית', דאגלס, אנשי העבר: ימיה האחרונים של האצולה הרוסית (ירושלים: כתר, 2014).

סמית', סטיבן אנתוני, המהפכה הרוסית (ידיעות אחרונות, 2008).